

Forslag til forespørgselsdebat om, hvilke årsager der kan være til selvmord og hvilket ansvar samfundet har i det spørgsmål

(Medlem af Inatsisartut, Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Børn, Unge, Justitsområdet og Ligestilling)

1. behandling

Tak til medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut, for at have taget initiativ til en debat om dette vigtige emne.

Hvert selvmord er et selvmord for meget.

Naalakkersuisut er helt enig i, at viden om selvmordsfaktorer er afgørende for at nedbringe de alt for høje selvmordstal. Det er vigtigt både at anvende den forskning, der allerede findes, og samtidig indhente ny viden. Center for Folkesundhed i Grønland ligger allerede inde med omfattende data om beskyttelses- og risikofaktorer, forebyggelse af selvmord, alkohol og selvmord samt mental sundhed blandt 15-34-årige. Denne viden gør vi aktivt brug af, når der evalueres og skabes nye indsatser og initiativer. Samtidig er det vigtigt, at vi får opdateret viden løbende og ikke kun én gang årligt. Derfor arbejder Naalakkersuisut i øjeblikket på et projekt for live-monitorering af selvmord og selvmordsforsøg i samarbejde med Center for Folkesundhed i Grønland. Med mere aktuel viden kan indsatserne tilpasses hurtigere og målrettes dem, der har størst behov, og dette arbejde er allerede igangsat som en vigtig del af de aktuelle indsatser, og der arbejdes på at sikre, at det videreføres.

Der findes i dag flere personrettede tilbud til mennesker i krise, blandt andet QAMANI - Strategien for forebyggelse af selvmord 2023-2028, Inulerivik, TUSAANNGA og Qamani app. Men disse tilbud kan ikke stå alene. Naalakkersuisut ser det som nødvendigt også at styrke den strukturelle forebyggelse.

Hvis selvmordsforebyggelsen skal være konstruktiv og langsigtet, og de personrettede tilbud have en egentlig virkning, må vi anerkende samfundets ansvar og rolle. Det, der kan fremstå som et individuelt valg, udspringer ofte af livsvilkår samt grundlæggende faktorer og samfundsstrukturer. Ved at styrke indsatser for mental sundhed, udvikle en ny alkoholpolitik, sikrer boliger til befolkningen, skabe trygge rammer hvor børn og unge kan udvikle sig og bryde tabuer om vold, overgreb og traumer, og ved at have en livsstil baseret på sammenhold, indbyrdes støtte, etik og moral, bevæger vi os mod et sundere og mere medansvarligt samfund.

Det er samtidig afgørende at skabe et tolerant, åbent og omsorgsfuldt samfund. Vi skal kunne tale om de svære ting – sammen.

Vi skal i fællesskab turde løse private problemer som vold, alkoholmisbrug, overgreb, svigt, tab og skam op på samfundsniveau, for det er her, løsningerne kan findes. Målet er at opbygge et samfund, hvor gode valg er mulige, og hvor ingen står alene.

Det kræver langsigtet og strukturel forebyggelse. Vi vil sætte fokus på at prioritere kontinuiteten i familielivet. Vi skal styrke de forældre, der har ekstra behov for støtte i deres forælderrolle samt sociale netværk og fællesskaber, og det skal ske i samarbejde med de ældre, som vi har stor brug for. Samtidig skal vi værne om vores sprog, kultur og traditioner, som giver identitet

og rødder. Men vigtigst af alt skal vi bryde de destruktive mønstre og de generationelle traumer, der fortsat påvirker både familier og lokalsamfund.

Ingen enkelt indsats kan stå alene. Men i fællesskab kan vi forebygge meget.

Naalakkersuisut vil derfor fortsætte arbejdet for både stærke personrettede tilbud og en robust, langsigtet og strukturel forebyggelse, der skaber et tryggere og mere modstandsdygtigt Grønland for kommende generationer.

Vi, Naalakkersuisut, takker for muligheden for at bidrage med bemærkninger til denne vigtige debat.